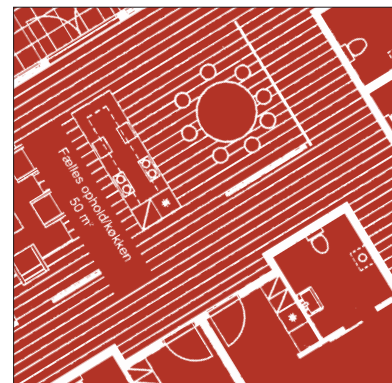
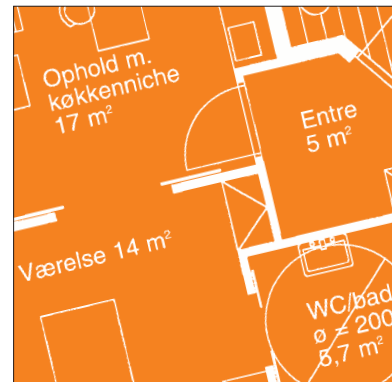
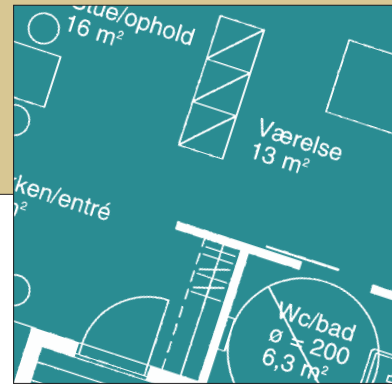

Ældreboliger for **demente** *Vejledning*

Ældreboliger for demente

Vejledning

© Kommuneinformation, februar 2001

Kommunernes Landsforening

1. udgave, 1. oplag 2001

Pjecen er udarbejdet af Dorte Høeg, Videnscenter på Ældreområdet

By- & Boligministeriet har deltaget med kyndig sparring og har ydet produktionstilskud

Forlagsredaktør: Karina Vestergård Madsen

Tegninger: Arkitekt MAA Ulla Poulsen, Tegnestuen Virumgård I/S

Grafisk tilrettelæggelse og dtp: Redaktion & Grafik,

Kommuneinformation

Tryk: Narayana Press, Gylling

Produktion: Kommuneinformation

ISBN 87-7848-568-1

ISBN 87-7848-570-3-pdf

Bestillingsnr. 6175-6175pdf

Ekspedition:

Kommuneinformation

Sommerstedgade 5

1718 København V

Tlf. 3311 3800

Fax 3370 3940

www.ki.kl.dk

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne pjece eller dele heraf er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug i anmeldelser.

Forord

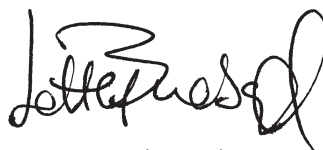
Der skal være større fokus på ældreboliger for demente. Generelt set er der i de senere år kommet mere opmærksomhed på demenssygdommen. Med denne publikation er det mit ønske, at opmærksomheden også rettes mod de dementes *boliger*, for demenssygdommen stiller særlige krav til indretningen.

Ca. to tredjedele af de ældreboliger, der opføres i disse år, er plejeboliger for de plejekrævende og ofte demente ældre. Statistikken viser altså, at kommunerne er opmærksomme på at tilrettelægge den største del af ældreboligbyggeriet med de svageste ældre som målgruppe. Med denne publikation vil jeg gerne opnå, at kommunerne og bygherrerne får større viden om, hvordan byggeriet med fordel kan indrettes, så det matcher de dementes behov. En sådan professionel viden er især nødvendig, fordi kravene sjældent vil blive stillet af de demente selv.

Denne publikation supplerer den gældende indretningsvejledning fra 1997 'Indretning af ældreboliger for fysisk plejekrævende m. fl. – en vejledning'. Kapitel 5 heri omhandler ældreboliger for demente. Ældreboligrådet, som er rådgivende overfor mig, har anbefalet, at dette kapitel udbygges og ajourføres.

Publikationen er derfor en ajourføring af kapitlet i den gamle vejledning på baggrund af den seneste viden på området og er suppleret med oplysninger om betydningen af farvevalg og støjisolering. Den er endvidere suppleret med beskrivelse af mulige sikkerhedsforanstaltninger overfor beboerne set i lyset af de lovændringer, der er foretaget i serviceloven.

Jeg håber, at publikationen kan blive et værktøj for kommuner, amtskommuner og bygherrer, som kan komme de demente og deres pårørende samt personalet til gode.

Lotte Bundsgaard
By- og boligminister

Indhold

Forord 3

Indledning 6

1 Demenssymptomer og krav til boligen 8

Hjemlige forhold 9

Svigtende hukommelse 10

Synsproblemer 11

Høreproblemer 11

Orienteringsproblemer 12

2 Overordnede indretningsprincipper 13

Begyggelsens planløsning 13

Farvesætning 15

Valg af armaturer, redskaber mv. 16

Valg af møbler 16

Lysvirkninger/vinduessætning 17

Skiltning 18

3 Indretning af de enkelte rum 19

Køkken 19

Badeværelse 20

Private rum 21

Udearealer 21

Plads til de pårørende 21

Fællesarealer 22

4 Eksempel på bofællesskab for demente 23

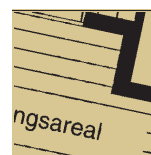
Arbejds miljømæssige pladsbehov 24

Brandmæssige forhold 24

Relevant lovgivning 25

Litteratur 28

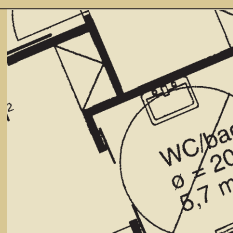
Adresseliste 30

Indledning

Denne vejledning handler om en generel tilpasning af de bygningsmæssige og boligmæssige forhold til beboere med demens. Der er tale om vejledende råd om indretning af boliger, således at boligens fysiske udformning giver optimale muligheder for at danne en god ramme om demente menneskers liv. De vejledende råd vil i særlig grad kunne udnyttes ved nybygning, hvor der ikke er faste, givne rammer, men mange af rådene vil lige så vel kunne anvendes ved ombygninger. Vejledningen peger ikke på en bestemt boligform som den eneste rigtige for mennesker med demens, men understreger, at for de fleste vil beboelser, der danner smågrupper med hjemligt præg, være det bedste tilbud. Sådanne mindre boenheder kaldes forskelligt, ofte efter lokal tradition eller opførelsestidspunkt. Mindre enheder i et plejehjem vil således ofte kaldes skærmet enhed eller en levegruppe. Relativt nyopførte enheder kaldes oftest et bofællesskab eller en bo- og levegruppe. Der kan være store forskelle mellem sådanne små boenheder, ikke mindst afhængigt af om enheden er del af et større plejemiljø, eller om det er fritliggende.

Vejledningen koncentrerer om de særlige indretningsforhold for demente beboere og behandler ikke generelle indretningsråd for ældreboliger. For mere generel vejledning om indretning af ældreboliger til fysisk plejekrævende ældre henvises til 'Indretning af ældreboliger for fysisk plejekrævende ældre m.fl.' (1997)¹. Der skal specielt gøres opmærksom på, at de brandmæssige forhold kun i meget ringe omfang er medtaget i denne vej-

1 I bogen findes ligeledes et afsnit (kapitel 5) om indretning for ældre mennesker med demens. Vejledningen, 'Ældreboliger for demente, er en udbygning af dette afsnit.

ledning, og derfor henvises for disse forhold til 1997-vejledningen.

Demens er en alvorlig hjernesygdom, som fører til store handicap og ofte total afhængighed af andres hjælp. Den må ikke forveksles med for tidlig eller for hurtig aldring og adskiller sig klart i forhold til en normal aldring.

Mange af de mennesker, der får demenssygdomme, rammes affunktionsnedsættelser, der kan hænge direkte sammen med enten deres hjernesygdom, eller de kan rammes af andre funktionsnedsættelser. Det medfører, at en række af de hensyn, der bør tages ved indretning af boliger for plejkrævende og fysisk handicappede ældre, ligeledes bør tages ved indretning af boliger specielt for mennesker med demens. De pladskrav, som indretning med henblik på hjælpemidler og hjælpere indebærer, bør indgå i planlægningen. Vejledningen her kommer dog ikke specielt ind på disse forhold. For mere generel information henvises til ovennævnte bog, 'Indretning af ældreboliger for fysisk plejkrævende ældre m.fl.' (1997).

Ældreboliger skal indrettes til ældre og personer med handicap, der har særligt behov for sådanne boliger. Ved handicaptilpasning forstås bla. uhindret transport i kørestole med minimale niveauforskelle. I tilfælde af demens foreligger der imidlertid en lidt anden situation, idet der vil blive tale om en tilpasning såvel til demenshandicappet som til et fysisk handicap.

Også i forhold til demente kan der, ganske som ved fysiske handicap, blive tale om en individuel tilpasning af boligen. Ideelt set bør indretningen kunne tage hensyn til og støtte op om intakte funktioner, så boligen ikke

fremmer den hjælpeløshed, der kan skabes af en uhenigtsmæssig indretning.

Det er væsentligt at påpege, at den dementes omgivelser formes i et samspil mellem den fysiske udformning, aktivitetsmuligheder - og ikke mindst det tilknyttede personale. Den primære forudsætning for at skabe et godt plejemiljø for demente er personale med en god uddannelsesmæssig baggrund for at tackle de problemer, der opstår for mennesker med demenssygdomme. Der kan ikke ske mirakler for den demente alene med baggrund i den fysiske udformning af boligen.

Det er ligeledes væsentligt at fremhæve, at en vejledning af denne type altid har karakter af almene råd og generaliseringer - i dette tilfælde i høj grad bygget på forskning og udredning. Mennesker med demens er ligeså forskellige fra hinanden som alle andre mennesker med hensyn til baggrund, livshistorie, temperament, ressourcer og menneskelige relationer. Derfor er der også mennesker med demens, som behøver andre, individuelle tilpasninger af deres bomiljø end dem, der nævnes i vejledningen her. Det er derfor vigtigt at tage udgangspunkt i det enkelte menneske og tilrette de generelle indretningsprincipper til de individuelle behov. Derfor må der også tages hensyn til, at nogle mennesker med demens ikke passer ind i det helt overordnede indretningsprincip for denne vejledning, nemlig de små hjemligt indrettede bomiljøer. Der henvises til adresselisten side 30 for yderligere råd og vejledning.

Ældreboliger for **demente**

Vejledning

Demens er en alvorlig hjernesygdom, der ikke må forveksles med for tidlig eller for hurtig aldring. Demens adskiller sig klart i forhold til en normal aldring, og kan føre til alvorlige handicaps som ofte medfører total afhængighed af andres hjælp. Til gengæld kan en boligindretning, der tager hensyn til den dementes særlige behov, højne livskvaliteten og gøre den demente mere selvhjulpent.

Denne vejledning beskriver en generel tilpasning af de bygningsmæssige og boligmæssige forhold til beboere med demens. Der er tale om vejledende råd, som i særlig grad kan udnyttes ved nybygning, hvor der ikke er faste, givne rammer, men mange af rådene vil lige så vel kunne anvendes ved ombygninger. Vejledningen peger ikke på en bestemt boligform som den eneste rigtige for mennesker med demens, men understreger, at for de fleste vil beboelser, der danner smågrupper med hjemligt præg, være det bedste tilbud.

Vejledningen henvender sig til kommuner, amtskommuner og bygherrer.

ISBN 87-7848-568-1
ISBN 87-7848-570-3-pdf

Ekspedition
Kommuneinformation
Sommerstedgade 5
1718 København V
Tlf. 3311 3800
Fax 3370 3940
www.ki.kl.dk

Bestillingsnr. 6175
Bestillingsnr. 6175-pdf